

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kunnanhallitus 03.06.2024 § 150
189/03.00/2024

Asian valmistelija:

Kunnanjohtaja Carita Maisila, p. 040 137 5121

Sivistysjohtaja Susan Porkka, p. 044 783 7285

Perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa (VN/33945/2023) luonnoksesta hallituksen esitykseksi lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia, ylioppilastutkinnosta annettua lakia, oppivelvollisuuslakia sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4.6.2024 lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta.

Ehdotetuilla lukiolain muutoksilla vahvistettaisiin lukiolaisten oikeutta oppimisen tukeen. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi opiskelijoiden oikeudesta saada tuki- ja erityisopetusta. Tiedonsiirtoa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen välillä lisättäisiin niiden opiskelijoiden osalta, joilla on perusopetuksen päättyessä ollut voimassa oleva erityisen tuen päätös.

Esityksessä ehdotetaan lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamista siten, että kattava lukioverkko säilyisi. Tavoitteena on turvata lukiokoulutuksen järjestäminen alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähenee voimakkaasti. Rahoitusjärjestelmän uudistamisen tavoitteena on, että lukiokoulutuksen rahoitus vastaisi paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Lukion rahoitukseen sisältyvää pienten lukiodien korotusta uudistettaisiin tukemaan koulutuksen saavutettavuutta ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumista. Samalla edistetään rahoitusvastuun tasapuolista jakautumista kuntien kesken kotikunnittain.

Ylioppilastutkintoa uudistetaan mahdollistamalla englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen tiukasti rajatuin kriteerein ja varmistamalla, että englanninkielinen koulutustarjonta ei uhkaa kansalliskielistä koulusivistystä, vaan vahvistaa Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten toimijoiden ja paluumuuttajien keskuudessa. Lisäksi pakollisen ylioppilastutkintokokeen korvaaminen taito- ja taideaineen kokeella olisi jatkossa mahdollista. Ylioppilastutkinnossa opiskelija osoittaa omaksuneensa lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot, joten ylioppilastutkinnon kokeen korvaava lukiodiplomi olisi mahdollista suorittaa nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvissä pakollisissa taito- ja taideaineissa; musiikissa,

kuvataiteessa ja liikunnassa

Lukiolain tilauskoulutusta koskevaan säännökseen ehdotetaan tehtäväksi voimassa olevaa sääntelyä selkeyttäviä muutoksia. Tarkennusten tarkoituksena on puuttua tilauskoulutuksessa havaittuihin epäkohtiin muun muassa tilauskoulutusopimusten sisällössä ja opiskelijoiden tietoisuudessa omasta asemastaan.

Lait lukiolain, oppivelvollisuuslain ja ylioppilastutkintolain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

Mynämäen kunnan lausunto koskien hallituksen esitystä lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Mynämäen kunta toteaa oppimisen tuen uudistuksen olevan lähtökohtaisesti hyvä. Asianmukainen tiedonsiirto perusopetuksen ja lukio-opetuksen nivelvaiheessa parantaa opiskelijan mahdollisuuksia suoriutua lukiokoulutuksesta parhaalla mahdollisella tavalla. Lakiluonnoksessa tulisi kuitenkin selkeästi linjata, milloin opiskelijalla on oikeus tukeen. Opiskelijan oikeuden erityisopetukseen tulisi sisältää moniammatillisen arvioinnin yhteistyössä opiskelijan ja huoltajan kanssa. Lakiluonnoksessa tuen tarve on kirjattu todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden syiden vuoksi. Todennetut muut syyt tulisi määritellä laissa, jotta opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu toteutuu. Lakiluonnoksessa mainitaan, että erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Kirjauksen tulisi olla velvoittava, ei suostumusperustainen, opiskelijan sekä opetuksen järjestäjän oikeusturvan kannalta. Lukion erityisopetuksen kehittämisen ja lakiuudistuksen tulisi olla linjassa perusopetuslain ja perusopetuksen tuen uudistamisen kanssa. Uudistuksen myötä erityisopetuksen järjestämisen kustannukset tulisi huomioida valtionosuusrahoituksessa.

Mynämäen kunta ei tietyiltä osin kannata lukion rahoitusjärjestelmän uudistusta. Esitetyt muutokset heikentäisivät koulutuksen järjestämisen edellytyksiä niillä koulutuksen järjestäjillä, jotka ovat kooltaan pienempiä, mutta eivät sijaitse syrjäisellä alueella. Pienten lukioden rahoituksen leikkaaminen kohdistuu erityisesti Varsinais-Suomeen, jossa lukioverkko on tiheä. Väestöpohja on Varsinais-Suomessa kuitenkin kooltaan melko suuri, minkä vuoksi maakunnan lukioden opiskelijamäärä on vähintään kohtuullinen. Pienemmillä lukioilla on merkitystä nuorille opiskelupolun jatkumoon perusopetuksesta lukioon omassa kunnassa. Lisäksi omalla lukiolla on tärkeä merkitys kunnan elinvoimaisuudelle, kun lapsilla ja nuorilla on opiskelupolku omassa kunnassa varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Useissa kunnissa lukio toimii yläkoulun kanssa samoissa tiloissa joko kokonaan tai osittain ja opetushenkilöstö on osin yhteistä. Pienten lukioden rahoituspohjan leikkaaminen tulisi mahdollisesti vaikuttamaan myös yläkoulun toimintaan. Pienten lukioden rahoituksesta leikkaaminen sekä aikaisempi oppivelvollisuuden maksuttomuuden uudistus koskemaan alle 18-vuotiaita tuovat osalle kunnista merkittävän taloudellisen lisätaakan.

Uudistuksella kunnat saatetaan eriarvoiseen asemaan mahdollisuuksissa järjestää lukiokoulutusta. Kuntien talous tulee olemaan erittäin haastava tulevana vuosina ja Mynämäen kunta pitää lukion rahoitusjärjestelmän uudistusta kuntien opetuksen järjestämisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta sopimattomana. Rahoitusjärjestelmän uudistusta olisi tältä osin tarkasteltava uudestaan.

Mynämäen kunta pitää tärkeänä taito- ja taideaineiden tuomista osaksi ylioppilastutkintoa. Uudistus nostaa oppiaineiden arvostusta ja statusta ja tuo opiskelijoille opintoihin lisää valinnan mahdollisuuksia. Lukiodiplomien yhdistäminen osaksi taito- ja taideaineiden ylioppilastutkintoa on kannatettava. Taito- ja taideaineiden arvioinnissa tulisi kiinnittää huomiota, että se on vertailukelpoinen muiden ylioppilaskirjoitusten aineiden kanssa. Arvioinnin kriteerien tulee olla selkeät ja yhteismitalliset.

Muihin lukiolain uudistuksiin Mynämäen kunnalla ei ole huomautettavaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö lähetetään esityslistan mukana. Lausuntopyynnön kysymykset ovat sivulla 11.

Päätösehdotus
(kj):

Kunnanhallitus päättää antaa lukiolain ja siihen liittyen eräiden muiden lakien muuttamisesta annetusta hallituksen esityksestä edellä selostusosassa olevan lausunnon.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.